

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, נתינה ברינה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

9. נתינה ברינה

מתבוננים ובונים

שכבה צעירה

רציונאל

"עולם חסד בנה" (תהילים פ"ט, ג'). קיום חברה ערכית מושתת על החסד שאדם גומל עם זולתו. גומל החסד זוכה מיד בחיזוק חיובי למעשהו המרומם – הוא חש סיפוק ממעשיו, הוא יודע שזכה לשמח נברא בצלם אלוקים ויש לו תחושה טובה מעוצמת המצווה שקיים. אדם הגומל חסד ומשמח את זולתו זוכה להיות שותף יחד עם הקב"ה בבניית העולם. שילוב כל הדברים הללו מעודד את גומל החסדים להתמיד במעשיו. "מַצְנֶה גִּוְרָת מִצְנֶה" (אבות ד', ב'). כך מלמדנו הרמב"ם: "שאיין שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה, שנאמר (ישעיה נ"ז, ט"ו) "לְהַחְיֹת רוּחַ שְׂפָלִים, וּלְהַחְיֹת לֵב נִפְאָרִים" (= שכן נוהג ה') (רמב"ם הלכות מגילה ב', י"ז). חיוני שתלמידיו יהיו ערים לתחושת שמחה זו הנובעת מתוך נתינה לזולת, ויבינו שהנתיב לשמחה הוא הצתת שמחה בלב זולתם. ידעו תלמידיו שגומל החסד יוצא נשכר עשרות מונים יותר ממקבלו, "יותר משבעל הבית נותן לעני, העני נותן לבעל הבית" (ויקרא רבה ל"ד, י').

מטרות

- התלמידים ילמדו אודות השמחה שבנתינה.
- התלמידים יחשפו לדרכים שונות בהן ניתן לשמח את הזולת.

מבנה השיעור

- פתיחה: עיגול שמחה פוגש בנתינה (מליאה)
- שלב א': הצעות ייעול - להגדיל את העיגול (מליאה)
- שלב ב': מגדילים את עיגולי השמחה שלנו (עבודה יחידנית)
- שלב ג': מבצע נתינה (עבודה יחידנית + מליאה)

ההכנות הנדרשות

- יש להכין את שתי התמונות (נספח 1) לתצוגה בכיתה.
- יש להכין את כרטיסי נתינה ברינה (נספח 2).
- יש להכין את כרטיסי המקרים (נספח 3).

מהלך השיעור

פתיחה: עיגול שמחה פוגש בנתינה (מליאה)

- נבקש מהתלמידים לעצום את עיניהם ונערוך להם דמיון מודרך:

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, נתינה ברינה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- דמיינו שעמוק עמוק בתוך לבכם ישנו עיגול, "עיגול השמחה". כשאתם שמחים - עיגול השמחה שלכם גדל וכשאתם עצובים, מודאגים, או מוטרדים - עיגול השמחה שלכם קטן.
- נסו לזהות כיצד נראה עיגול השמחה שלכם :
- באיזה גודל הוא (גדול - ממלא את כל הלב, בנוני, קטן)?
- באיזה צבע הוא (צבע אחד, מספר צבעים, איזה צבע)?
- איזה קול צחוק הוא משמיע (חזק, בנוני, חלש)?
- נחלק לכל תלמיד דף לבן חלק ונמשיך :
- פיקחו את העיניים וציירו את עיגול השמחה.
- הציגו את העיגול לחבר.
- נציג בפני התלמידים את שתי התמונות (נספח 1).
- נשאל : באיזו תמונה לדעתכם עיגול השמחה גדול יותר, בתמונה א' או בתמונה ב'?
- נשמע את התשובות השונות ונבקש הסבר לבחירת התלמידים.
- נקריא / נכתוב על הלוח את דברי הרמב"ם : "אין שום שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים... שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה (לה)".
- נקשר בין דברי הרמב"ם ובין התמונות.
- נציין כי עיגול השמחה שלנו גדל כשאנחנו נותנים לאחרים. הנתינה היא לא רק לעניים אלא גם כשנותנים לחבר, לאח, לאחות, להורים ולמורים.

שלב א': הצעות ייעול - להגדיל את העיגול (עבודה יחידנית)

- נזכיר לתלמידים כי בתמונות שראינו בשלב הקודם בני המשפחה שימחו אחרים על-ידי כך שהזמינו אותם לביתם וארחו אותם בסעודת החג.
- נשאל : האם ישנן אפשרויות נוספות לשמח אנשים אחרים? נשמע את התשובות השונות.
- נחזיק בידנו את כרטיסי "נתינה ברינה" (נספח 2) כשהם מוסתרים.
- נספר לתלמידים כי בכרטיסים אלו ישנן מגוון הצעות כיצד אפשר לשמח את החבר. בכל פעם נזמין שני תלמידים, הם יסתכלו בכרטיס וינסו לתאר את הציור שבכרטיס בעזרת פנטומימה או הצגה קצרה. על הכיתה לנחש מהי ההצעה.
- נזמין זוג ראשון, נצפה בפנטומימה / הצגה ונרשום את תשובת התלמידים על הלוח.
- נעבור בצורה דומה על שאר הכרטיסים (סה"כ שישה כרטיסים) ונרשום על הלוח שש הצעות של "נתינה ברינה".

שלב ב': מגדילים את עיגולי השמחה שלנו (עבודה יחידנית)

- נחזור לעיגול שכל תלמיד הכין לעצמו. נסביר כי כעת העיגולים ריקים ואנחנו רוצים למלא אותם ב"נתינות" ובכך להרחיב ולהגדיל אותם. ככל שהעיגול יהיה מלא יותר בנתינות הוא יתרחב ויגדל.

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, נתינה ברינה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נסביר כי בכיתה ישנם ארבעה מוקדים. בכל מוקד כרטיס המתאר מקרה של ילד/ה שזקוק לעזרה (נספח 3). כל תלמיד יחשוב כיצד אפשר לעזור לילד/ה המתואר/ת בכרטיס ויכתוב זאת על העיגול שלו. ככל שהעיגול יתמלא ברעיונות לנתינה כך הוא יתרחב ויגדל, וגם מידת השמחה שלנו תגדל.
- נציג את המקרים במליאה ונשמע את ההצעות שרשמו התלמידים בעיגולי השמחה שלהם.

שלב ג': מבצע נתינה (עבודה יחידנית + מליאה)

- נציע לתלמידים כי בשיעור הבא של "מפתח הלב מתוך אמונה" נקיים "מבצע נתינה": כל תלמיד יחשוב מה הוא יכול לתת לכיתה או לחבר מסוים ובכך להגדיל את עיגול השמחה שבו.
- נחשוב יחד אלו דברים ניתן להכין לקראת המבצע כדי לתרום לאווירה טובה ולהנאה של כל התלמידים.
- נציע רעיונות:
 - לקישוט הכיתה: מפה, בלונים, ציורים, פרחים
 - לכיבוד בפעילות: עוגה, שתייה, כלים חד פעמיים
 - לתוכן הפעילות: דבר תורה, תשבץ, תפזורת, חידות
 - לחברים: מדליה, סמיילי, ציפור
- נחלק לתלמידים פתקים קטנים. כל תלמיד יכתוב מה הנתינה שחשב עליה. נאסוף את הפתקים ונשמור אותם אצלנו.
- (לקראת השיעור הבא) נזכיר לתלמידים את המבצע ונקיים אותו בשיעור המדובר.

נספח 1:

כְּשֶׁמִּשְׁתַּתְּפִים
אֶת הַחֵבֶר
בַּחֲבֵרָה אוֹ
בְּקְבוּצַת סְפוּרֵט

כְּשֶׁנוֹתְנִים
מְשָׁהוּ טוֹב לַחֲבֵר
(מִמֶּתֶק, מִתְּנָה
וְכדוּמָה)

כְּשֶׁמִּבְּלִים
עִם הַחֵבֶר

כְּשֶׁעוֹדְרִים
לַחֲבֵר
(סְחִיבַת חֶפְצִים,
לְמוֹד)

כְּשֶׁמְּעוֹדְדִים
אֶת הַחֵבֶר
אוֹ מִחֲמִיּוּם לוֹ

כְּשֶׁמְּאַרְחִים
אֶת הַחֵבֶר

ליוסי, ילד הלומד אתכם בפנה,
יש קרוב משפחה חולה מאוד,
דבר הגורם לו עצב רב.

אביגיל, אחת הילדות בפנה,
מרגישה מאוד בודדה.
היא מרגישה שאין לה חבר בעולם.

לְכָל הַיְלָדִים בַּכֶּתֶה
קִנּוּ סִנְדָּלִים חֲדָשִׁים לְכָבוֹד הַקִּיץ

וְאִילוּ לִטֹּל לֹא קִנּוּ.
חֵם לוֹ וְהוּא עָצוּב.

סִמְדָּר לֹמֶדֶת וּלֹמֶדֶת
אֶךְ אֵינָה מַצְלִיחָה.
הַיּוֹם חִלְקוּ תַעֲוֹדוֹת.
הַצִּיּוֹנִים שָׁלְהָ נְמוּכִים וְהִיא בּוֹכָה...